FFEDERASIWN CENEDLAETHOL CLYBIAU FFERMWYR IFANC
NATIONAL FEDERATION OF YOUNG FARMERS' CLUBS

POLISI - POLICY

IECHYD A DIOGELWCH

HEALTH AND SAFETY

Diweddarwyd		Revised
Awst 06		August 06

POLISI IECHYD A DIOGELWCH CFfI

Cynnwys

1. Cyflwyniad
2. Pam ddylid cael Polisi Iechyd a Dioglewch?
3. Datganiad o Fwriad
4. Trefn Rheoli Diogelwch CFfI

   4.1Y Polisi
   4.2Trefniadau'r Mudiad.
   4.3Cynllunio a Gweithredu Iechyd a Dioglewch – Asesiadau Risg
   4.4Mesur Perfformiad
   4.5Adolygu Perfformiad

5. Trefniadau Cyffredinol Mewn Digwyddiadau

   5.1Adrodd am Ddamweiniau.
   5.2Trefniadau Tân.

6. Hyfforddi ac Anwytho Staff
7. Apwyntio Swyddog Iechyd a Diogelwch CFfI
8. Rhestr o dermau a ddefnyddiwyd
9. Darllen Pellach / Deunydd Cyfeirio

Atodiad 1 – Datganiad o Fwriad CFfI Cymru

Atodiad 2 – Enghraifft o Ddisgrifiad Swydd Swyddog Iechyd a Dioglewch a benodir gan y CFfI.

Atodiad 3 – Enghreifftiau o Asesiadau Risg: *Rali Sirol*

Dawns CFfI

Cystadleuaeth Pantomeim

Barnu Stoc

Atodiad 4 – Ffurflen Cofnodi Damweiniau.

Atodiad 5 – Manylion Cyswllt Canolfan Argyfwng.

POLISI IECHYD A DIOGELWCH CFfI

1. CYFLWYNIAD

Mae CFfI Cymru wedi ymroddi i ddarparu amgylchedd ddiogel ble y gall pobl ifanc fwynhau'r ystod llawn o weithgareddau a gynigir gan y CFfI.

Pwrpas y ddogfen hon yw cynnig arweiniad i Arweinyddion Clybiau, Swyddogion Etholedig, aelodau pwyllgor, a staff cyflogedig, i'w cynorthwyo i drefnu a darparu ystod eang ac amrywiol o weithgareddau CFfI, sy'n galluogi pobl ifanc i gyrraedd eu potensial o fewn amgylchedd ddiogel.

Mae CFfI Cymru yn cydnabod fod darparu amgylchedd hollol ddiogel neu amgylchedd sy'n rhydd o bob risg yn amhosibl, ac yn wir, mae dysgu i adnabod a rheoli risg yn rhan bwysig o'r broses o ddatblygu o blentyndod i fyd oedolion.

Bwriad Polisi Iechyd a Dioglewch CFfI yw galluogi personnel CFfI i adnabod risg, i'w reoli mewn dull cost effeithiol ac felly darparu amgylchedd ar gyfer gweithgareddau CFfI ble mae risgiau i iechyd, dioglewch a lles aelodau CFfI yn cael eu lleihau.

2. PAM Y DYLID CAEL POLISI IECHYD A DIOGELWCH?

Mae'n angenrheidiol yn unol â Deddf Iechyd a Diogelwch 1974 fod unrhyw fudiad sy'n cyflogi 5 neu fwy o bobl yn berchen ar bolisi ysgrifenedig yn ymwneud â Iechyd a Diogelwch eu gweithwyr a phobl eraill a effeithir gan weithgareddau'r mudiad. Er nad oes gan y mwyafrif o Ffederasiynau Sirol a chlybiau fwy na 5 o weithwyr cyflogedig, bydd ganddynt, yn y prif ddigwyddiadau, fwy na 5 o bobl dan eu cyfarwyddyd, gyda'r mwyafrif yn gweithredu'n wirfoddol. Oherwydd hynny, mae angen i CFfI Cymru gael Polisi Iechyd a Dioglewch ysgrifenedig.

Hyd yn oed pe na byddai angen i gwrdd â gofynion Deddf Iechyd a Dioglewch 1974 trwy gynhyrchu polisi Iechyd a Diogelwch ysgrifenedig, mae natur y CFfI fel mudiad sy'n gyfrifol am ddatblygiad personol pobl ifanc sy'n byw yng nghefn gwlad yn golygu ei bod yn arddangos ei ymroddiad i les pobl ifanc trwy fabwysiadu polisi Iechyd a Dioglewch ar bob lefel o'r mudiad.

3. DATGANIAD O FWRIAD

Rhan bwysig o'n polisi Iechyd a Dioglewch yw'r Datganiad o Fwriad, sy'n amlinellu ymroddiad y mudiad i ddarparu amgylchedd ddiogel ar gyfer yr unigolion a effeithir gan weithgareddau CFfI Cymru.

Mae Datganiad o Fwriad CFfI Cymru wedi'i gynnwys yn atodiad 1 y ddogfen hon i bwrpas cyfeirio.

Yn ychwanegol i ymroddiad y mudiad i greu diwylliant o Iechyd a Dioglewch, mae'r datganiad o fwriad yn adnabod yn glir yr angen i'r holl bersonnel sy'n ymwneud â'r CFfI i greu diwylliant o ddiogelwch, ac i adnabod ein cyfrifoldebau ein hunain, fel unigolion, i weithredu ein "Dyletswydd Gofal" er mwyn creu amgylchedd ddiogel ar gyfer ein hunain ac eraill.

4. TREFN RHEOLI DIOGELWCH CFfI

Mae 5 rhan allweddol i Drefn Rheoli Diogelwch CFfI: sef y polisi; trefniadau'r mudiad; cynllunio a gweithredu gweithdrefnau diogelwch; monitro perfformiad diogelwch; ac adolygu perfformiad.

Gellir darlunio hyn fel â ganlyn:

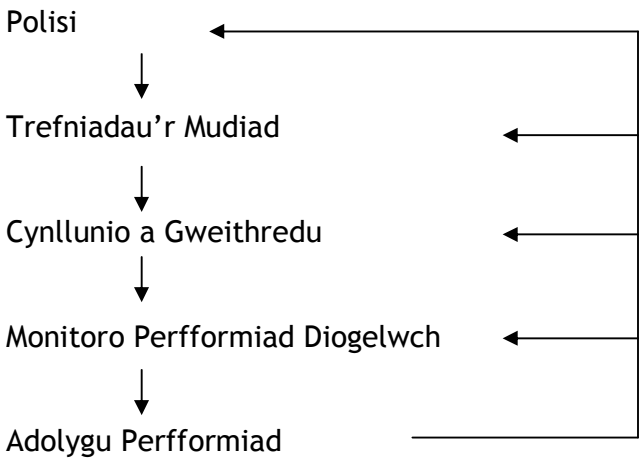

Byddwn yn edrych yn unigol ar y rhannau a grybwyllir uchod.

4.1 Y Polisi

Pwrpas Polisi Iechyd a Diogelwch CFfI Cymru yw arddangos ymroddiad y mudiad i ddarparu amgylchedd ddiogel ar gyfer aelodau CFfI, cefnogwyr, staff ac aelodau'r cyhoedd a all gael eu heffeithio gan ein gweithgareddau.

Bydd y polisi yn amlinellu'r camau y byddwn yn eu cymryd, fel mudiad, i ddarparu amgylchedd ddiogel ar gyfer yr holl unigolion a effeithir gan ein gweithgareddau.

Bydd y mudiad yn arddangos ei ymroddiad i iechyd a diogelwch trwy hyrwyddo diwylliant o ddiogelwch ymhob digwyddiad CFfI. Ym mhob digwyddiad CFfI, boed yn gyfarfod Clwb lleol neu'n Rali Sirol, bydd "person cyfrifol" yn cael ei benodi i arwain a chymryd cyfrifoldeb ar ran y mudiad am iechyd, diogelwch a lles yr holl gyfranogwyr.

Mae trefn reoli diogelwch lwyddiannus yn golygu fod angen i holl bersonnel CFfI Cymru sy'n ymwneud â digwyddiad penodol fod yn deall yn glir eu cyfrifoldebau unigol o ran diogelwch. Bydd y "person cyfrifol" a apwyntir yn sicrhau fod holl bersonnel CFfI sy'n ymwneud â'r digwyddiad dan sylw yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau unigol, yn cynnwys y "dyletswydd gofal" y mae'n rhaid i aelodau CFfI ei arddangos tuag atynt eu hunain ac aelodau CFfI eraill.

4.2 Trefniadau'r Mudiad

Mae CFfI yn cael ei gynnal yn wirfoddol yn bennaf, gan ddefnyddio gwirfoddolwyr yn hytrach na phobl a gyflogir; mae'r swyddogion etholedig o fewn ystod oedran y mudiad ac felly'n ifanc; mae arweinyddion y mudiad yn cael eu hethol am gyfnod o ddim mwy na blwyddyn fel arfer; mae'r strwythr yn creu sawl her o safbwynt llwyddo i gynllunio a darparu amgylchedd ddiogel ar gyfer gweithgareddau CFfI, ac un sy'n cyd-fynd â gofynion Rheoliadau Rheolaeth Iechyd a Dioglewch yn y Gweithle 1999. (*Dalier sylw: yn y cyd-destun hwn cyfeirir at weithgareddau a ymgymerir yn wirfoddol yn ogystal â gwaith cyflogedig)*.

Mae CFfI Cymru yn argymell yn gryf, er mwyn cwrdd â'n gofynion yn unol â'r rheoliadau, yn ysbryd yn ogystal â llythyren y ddeddf, fod pob Ffederasiwn Sirol CFfI yn apwyntio person aeddfed i fod yn gyfrifol am Iechyd a Dioglewch ledled y Sir. Mae disgrifiad swydd enghreifftiol wedi'i gynnwys yn Atodiad 2, yn amlinellu rolau a chyfrifoldebau deilydd y swydd.

Rôl allweddol ar gyfer y Swyddog Iechyd a Dioglewch apwyntedig fydd sicrhau fod "person cyfrifol" yn cael ei apwyntio ymhob digwyddiad CFfI. Ar lefel Clwb, er enghraifft, gall yr Arweinydd Clwb fod yn ymgymryd â'r dyletswyddau hyn.

Dylid adnabod y “person gyfrifol” yn glir ymhob digwyddiad, a dylai’r person fod yn gymwys ar gyfer y gwaith dan sylw. Disgrifir bod yn gymwys fel bod yn berchen ar y sgiliau, y wybodaeth a’r profiad i gwblhau’r dasg dan sylw yn unol â safon dderbyniol. Dylai hyfforddiant Iechyd a Dioglewch fod ar gfael i’r rhai a adnabyddir fel “personau cyfrifol” i sicrhau eu bod yn gymwys i ymgymryd â’u dyletswyddau – gallai CFfI Cymru ddarparu’r hyfforddiant hwn neu fe fyddai modd ei drefnu’n lleol gyda cymorth y Cyngor Sir, eich Coleg Addysg Bellach lleol, y Siambr Fasnach neu ddarparwyr hyfforddiant lleol.

4.3 Cynllunio a Gweithredu Iechyd a Dioglewch – Asesiadau Risg

Mae ymgymryd ag asesiad risg ar gyfer pob gweithgaredd yn gosod sail ar gyfer amgylchedd “CFfI” ddiogel. Mae Adran 3 Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gweithle 1999 yn gosod cyfrifoldeb ar bob cyflogwr (yn y cyd-destun hwn golyga hynny CFfI) i asesu’r risg i weithwyr ac unrhyw rai eraill a effeithir gan eu busnes neu weithgareddau. (*Dalier sylw: yn y cyd-destun hwn, gall y term gweithiwr olygu person a gyflogir neu berson sydd o dan gyfarwyddyd y cyflogwr, megis unigolion sy’n gweithredu’n wirfoddol).*

Cynhelir asesiad risg i adnabod risgiau i iechyd a diogelwch i unrhyw berson, yn arwain o neu’n gysylltedig â gweithgarwch y mudiad. Dylai adnabod sut mae risgiau’n ymddangos a sut y gallant ddylanwadu ar y rhai a effeithir ganddynt. Mae angen y wybodaeth hwn er mwyn penderfynnu sut i reoli’r risgiau hynny fel y gellir gwneud penderfyniadau cytbwys, rhesymol a strwythuredig, ac i sicrhau fod y dull o weithredu yn gydnaws â lefel y risg a adnabyddir.

Bydd asesiad risg yn ymwneud ag adnabod y peryglon sy’n bresennol mewn gweithgaredd neu ddigwyddiad. Adnabyddir perygl fel rhywbeth sydd â photensial i greu niwed, a’r risg yw’r tebygolrwydd o niwed potensial yn codi o’r perygl.

Risg = tebygolrwydd o niweidio * difrifoldeb potensial y niwed a all ddigwydd

Mae sawl mudiad yn defnyddio sustem sgorio, megis 1-5, neu drefn raddio UCHEL CANOLIG ISEL, i asesu risg, fel â ddarlunir yn y tablau isod.

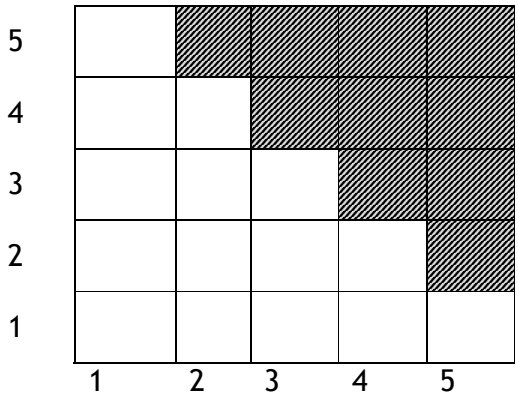

Difrifoldeb potensial y niwed a all ddigwydd

Tebygolrwydd o niweidio

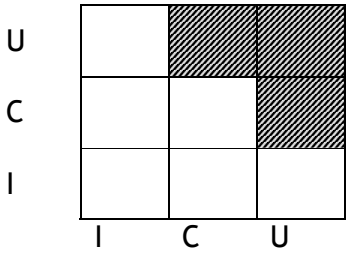

Difrifoldeb potensial y niwed a all ddigwydd

1 = Uchel
5 = Isel

Yn nhabl 1, ble mae’r mesur o risg yn 9 neu’n uwch, dylid gweithredu i unioni’r sefyllfa. Mae sgoriau o 16 neu’n uwch yn golygu osgoi’r gweithgaredd dan sylw yn gyfangwbl neu adolygu’r cynlluniau. Yn yr un modd, wrth ddefnyddio’r drefn sgorio UCHEL CANOLIG ISEL, mae’r sgoriau risg yn y blychau sydd wedi’u tywyllu yn golygu fod angen gweithredu i leihau y risg.

Enghreifftiau:

1) *Gêm beldroed gyfeillgar rhwng Clybiau*

Beth yw'r tebygolrwydd o niweidio? Gall tacl arwain at anaf i'r chwaraewyr ar y maes chwarae. Dyma un o'r peryglon potensial sy'n rhan o'r gêm. Os yw'r dyfarnwr yn beldroediwr profiadol, yn deall rheolau'r gêm, yn sicrhau fod y chwaraewyr yn cynhesu yn briodol cyn cychwyn y gêm, ac yn sicrhau fod y dorf yn cadw pellter addas rhyngddynt hwy a'r gweithgareddau, bydd y risgiau'n is (adran potensial i greu niwed) nag y byddent mewn sefyllfa ble nad oes gan y dyfarnwr wybodaeth drylwyr o'r gêm ac felly yn fwy parod i oddef safonnau is o ymddygiad yn ystod y gêm. Gyda tacl, gall y tebygolrwydd o niweidio difrifol fod yn uchel, gan arwain at asgwrn neu ewyn wedi'i niweidio/anaf i linyn gar.

Er mwyn asesu'r sefyllfaoedd a all ddigwydd (ar raddfa 1 – 5 ble mae 1 yn isel, 5 yn uchel):

Defnyddio dyfarnwr cymwys

Risg = tebygolrwydd o niweidio * difrifoldeb potensial y niwed a all ddigwydd

Risg = 2 * 4 = 8

Mae hyn yn annerbynniol

Defnyddio dyfarnwr di-brofiad

Risg = 3 * 4 = 12

Dylid gweithredu er mwyn codi safon dyfarnu'r gêm.

2) Cystadleuaeth Barnu Anifeiliaid Byw

Mae risg gynhenid yn bodoli mewn sefyllfaoedd ble mae anifeiliaid yn bresennol, oherwydd maent o ran natur yn anrhagweladwy ac yn aml yn ymddwyn yn groes i'r hyn a ddymunir neu a ddisgwylir. Oherwydd hynny, dylai'r anifeiliaid fod yng ngofal tywyswyr profiadol mewn amgylchiadau o'r fath, a dylai ardal y gweithgarwch fod wedi'i amgau â ffens ddiogel i ddiogelu aelodau'r cyhoedd neu'r gynulleidfa pe digwyddai i anifail ddianc. Dylid sefydlu cynllun eglur a gytunwyd o flaen llaw i sicrhau fod aelodau CFfI yn gallu ymneilltuo o'r cylch barnu a'r perygl potensial, pe digwyddai anffawd o'r fath. Adnabyddir hyn fel eich Cynllun Argyfwng ar gyfer y digwyddiad.

O dan yr amgylchiadau hyn, bydd y risg yn cael ei leihau trwy sicrhau fod tywysydd anifeiliaid profiadol yn gyfrifol am yr anifal/anifeiliaid, trwy ddefnyddio anifeiliaid sy'n gyfarwydd â chael eu trin a'u trafod yn y cylch barnu, trwy godi ffens ddiogel i wahanu'r gystadleuaeth oddi wrth y gynulleidfa, a thrwy sefydlu cynllun gweithredu eglur ar gyfer gwagio'r cylch pe byddai angen gwneud hynny.

Yn yr achos hwn, byddai'r risg yn cael ei ystyried yn un gweddol uchel, oherwydd gallai difrifoldeb potensial y niwed fod yn niweidiol iawn, yn arwain at anaf difrifol neu hyd yn oed marwolaeth.

Risg = tebygolrwydd o niweidio * difrifoldeb potensial y niwed a all ddigwydd

Risg = 2 * 5 =10.

Ar ei orau, byddai'r digwyddiad hwn yn un risg canolig, oherwydd oblygiadau delio ag anifeiliaid byw.

Wrth gynllunio digwyddiad o unrhyw fath, mae'n bwysig ystyried peryglon potensial y digwyddiad. Ar gyfer cyfarfod Clwb rheolaidd mewn lleoliad sefydlog, dylai hyn fod yn weddol eglur ac ni fyddai angen gweithredu oni digwyddai newid i drefn neu osodiad yr adeilad, neu os y defnyddir lleoliad newydd. Yn yr un modd, wrth groesawu aelod newydd i'r clwb, dylid egluro yn gryno iddo/iddi am drefn yr adeilad a threfniadau cyffredinol y Clwb.

Ar gyfer digwyddiad mwy sylweddol, megis Rali Sirol, dylid cynnal Asesiad Risg gan ddilyn y patrwm a ddarperir gan CFfI Cymru (gweler Atodiad 3). Yn y cyfnod sy'n arwain at y digwyddiad, dylai Trefnydd y Rali a'r person a apwyntir i fod â chyfrifoldeb penodol am Iechyd a Diogelwch yn y digwyddiad roddi

ystyriaeth fanwl i bob agwedd o'r digwyddiad er mwyn adnabod y peryglon potensial, ac mae angen sefydlu mesurau i leihau'r risg sy'n deillio o bob perygl.

Wedi cwblhau Asesiad Risg ac adnabod sgôr risg yr holl beryglon, y cam nesaf yw cytuno ar gynllun gweithredu sy'n gysylltedig a phob perygl. Mae'r hierarchaeth o ddewisiadau sydd ar gael i chwi fel â ganlyn:

(a) Cael gwared o'r perygl. Dylid gweithredu yn y modd hwn os y credir fod risg y digwyddiad yn rhy uchel i'w ystyried yn ddiogel a'i fwriad yw cael gwared o'r risg yn ei ffynhonell trwy atal cyswllt â'r perygl.

(b) Osgoi y perygl trwy drefnu gweithgaredd arall.

(c) Cyflwyno dull ddiogel o weithio, megis defnyddio tywyswyr anifeiliaid profiadol fel a nodir yn yr enghraifft uchod, gan ddefnyddio pobl brofiadol i ymgymryd â'r dasg dan sylw.

(d) Lleihau cyswllt â'r perygl trwy, o ddefnyddio'r enghraifft barnu stoc, sicrhau mai'r rhai sy'n cystadlu gaiff fod yn y cylch a neb arall, a dylai'r rhai sy'n disgwyl cyfle i gystadlu aros y tu allan i'r cylch oddi wrth y perygl. Mae'r mesur hwn o reolaeth yn lleihau'r amser cyswllt â'r perygl.

(e) Defnyddio dillad amddiffynnol a fydd yn rhoi peth amddiffyniad i'r rhai ddaw i gyswllt â'r perygl. Bydd hyn yn amrywio yn dibynnu ar y perygl, er enghraifft het galed neu siaced fflworoleuol.

4.4 Mesur Perfformiad

Mae hyn yn rhan hanfodol o unrhyw gyfundrefn Rheoli Dioglewch, gan ei fod yn eich galluogi i wneud newidiadau i drefn gweithredu yn ystod cyfnod y gweithgaredd, mewn ymateb i amgylchiadau a digwyddiadau. Mae'n bwysig ein bod, fel mudiad, yn adnabod y Sustemau Dioglewch sy'n llwyddiannus ar gyfer y CFfI, a'r rhai sy'n llai llwyddiannus.

Mae'n bwysig, yn ystod y digwyddiad, fod y "person sy'n gyfrifol" am Iechyd a Dioglewch yn ymwybodol o ba mor lwyddiannus yw gweithrediad y sustemau dioglewch a sefydlwyd o ganlyniad i'r asesiad risg. Dylid gweithredu newidiadau, fel bo'r galw, fel aiff y digwyddiad yn ei flaen. Dylai'r mudiad groesawu hyn a'i ystyried yn ddull o wella'r amgylchedd ddiogel ar gyfer aelodau CFfI, yn hytrach na'i ystyried yn ymyrraeth di-angen.

Dyali'r "person cyfrifol" fod â'r awdurdod i atal y digwyddiad os yw ef/hi yn ystyried fod y risg yn rhy uchel i'r unigolion dan sylw, boed yn aelodau CFfI, cefnogwyr, aelodau staff neu'r cyhoedd.

4.5 Adolygu Perfformiad

Er na allwn ddarparu amgylchedd sy'n hollol rydd o risgiau, gellir darganfod mewn achosion o ddamweiniau sy'n arwain at niwed neu golled fod y Sustemau Diogelwch yn annigonnol. Oherwydd hynny mae'n bwysig ein bod yn adolygu'r hyn aeth o'i le ac a arweiniodd at y ddamwain, beth ddylid fod wedi'i wneud ond na chafodd ei gyflawni y tro hwn, a pham na chymerwyd y camau cywir– a oedd y personnel yn y digwyddiad yn ddi-brofiad ac anghymwys, a oedd diffyg amser, neu a ddigwyddodd oherwydd digwyddiadau y tu hwnt i'n rheolaeth?

Yn yr un mod os yw digwyddiad yn llwyddiannus, mae angen i ni ystyried pam fod ein Sustemau Dioglewch yn llwyddiannus, i sicrhau fod yr trefn debyg yn cael ei dilyn mewn digwyddiadau yn y dyfodol.

4.5.1. Adolygu Damweiniau a Digwyddiadau.

Mae'r Llyfr Cofnodi Damweiniau, a gedwir yn y Swyddfa Sirol, yn ddogfen bwysig o safbwynt eich galluogi i adnabod tueddiadau o ran damweiniau ac ymddygiad yn y CFfI. Mae disgwyliad clir gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Dioglewch fod unigolion sy'n gyfrifol am drefnu'r digwyddiadau a'r gweithgareddau hyn yn ystyried y tueddiadau ac yn gweithredu'n briodol i leihau risg ar gyfer y dyfodol.

5. TREFNIADAU CYFFREDINOL MEWN DIGWYDDIADAU

5.1 Adrodd am Ddamweiniau

Pe digwyddai damwain, mae'n bwysig fod Trefnydd y Digwyddiad a'r person a anafir (os yn bosibl) yn cyd-ysgrifennu cofnod o'r ddamwain. Dylid gwneud hyn â llawysgrifen yn y Ffurflen Adroddiad Damweiniau a ddarperir gan CFfI Cymru (gweler Atodiad 4).

Dylid cadw'r adroddiad yn y Llyfr Damweiniau a gedwir yn Swyddfa CFfI'r Sir ble digwyddodd y ddamwain. Efallai y bydd angen y wybodaeth a gynhwysir yn y Ffurflen Adroddiad Damweiniau yn y dyfodol gan y Gweithgor Iechyd a Dioglewch, os oes angen ymchwiliad i'r ddamwain gan yr heddlu, os oes amheuaeth o gyflawni trosedd, neu gan yr yswirwyr, os oes achosion iawndal yn deillio o'r ddamwain. Mae'n bwysig felly fod cofnod di-duedd a chywir o'r ddamwain yn yn cael ei gwblhau cyn gynted â phosibl ar ôl y digwyddiad.

Yn unol â'r Rheoliadau Cofnodi Anafiadau, Afiechydon a Digwyddiadau Peryglus (RIDDOR) 1995, fe all fod yn angenrheidiol i gyflwyno adroddiad am ddamwain. Gall hyn fod yn gyfrifoldeb y CFfI, neu fe all fod yn gyfrifoldeb y lleoliad sydd wedi'i logi gan y CFfI. Bydd angen i chi gadarnhau cyfrifoldeb pwy yw adrodd am y ddamwain.

Yn unol â Rheoliadau RIDDOR, mae'n rhaid cyflwyno adroddiad yn dilyn y digwyddiadau canlynol:

- marwolaeth;
- niwed difrifol;
- damwain sy'n achosi i'r sawl a glwyfir fod oddi wrth ei waith am fwy na thridiau;
- damweiniau i aelodau'r cyhoedd sy'n arwain at orfod mynd i'r ysbyty. Mae hyn yn cynnwys rhai sy'n gwylio digwyddiad, boed yn aelodau CFfI neu beidio. Hyd yn oed os ydynt yn gadael yr ysbyty'n ddiweddarach gydag ychydig neu ddim niwed, yn ôl y gofynion rhaid cyflwyno adroddiad;
- afiechydon yn gysylltedig â gwaith; a
- digwyddiadau peryglus (ble mae rhywbeth yn digwydd sydd ddim yn arwain at anaf y mae'n rhaid adrodd amdano, ond a all fod wedi achosi anaf o'r fath).

Mae Canolfan Cyswllt Digwyddiadau wedi'i sefydlu ar gyfer adrodd am ddamweiniau, ac mae manylion wedi'u cynnwys yn Atodiad 5 y ddogfen hwn.

5.1.1. Cymorth Cyntaf Mewn digwyddiadau CFfI.

Os ydych wedi trefnu gwasanaeth Cymorth Cyntaf megis y Groes Goch neu Brigâd Ambiwlans St. Ioan i fod yn bresennol yn eich digwyddiadau, bydd rhaid iddynt gyd-gysylltu eu Adroddiad Damwain gyda eich adroddiad chwi.

5.2 Trefniadau Tân

Mae'n bwysig, ymhob digwyddiad CFfI, i drefnydd y digwyddiad a/neu'r "person cyfrifol" a apwyntir ar gyfer y digwyddiad i fod yn ymwybodol o drefniadau gwagio'r adeilad/safle pe digwyddai tân.

Yn y cyd-destun hwn mae'n bwysig sicrhau fod yr holl allanfeydd tân yn cael eu cadw'n glir o unrhyw rwystrau, e.e. dodrefn. Dylai'r person cyfrifol wybod am y drefn o safbwynt seinio'r larwm dân a gwagio'r adeilad neu'r safle, a dylai aelodau CFfI sy'n mynychu'r digwyddiad fod yn ymwybodol o'r man ymgynnull ac mae person penodedig â chyfrifoldeb am alw'r frigâd dân.

6. HYFFORDDI AC ANWYTHO STAFF

Mae'n bwysig i adnabod, fel rhan o Bolisi Iechyd a Diogelwch, fod y mudiad, fel cyflogwr, â chyfrifoldeb o ran cynghori staff cyflogedig am y Polisi Iechyd a Dioglewch a'i weithrediad. Mae gan y mudiad hefyd gyfrifoldeb i gynghori gwirfoddolwyr sydd o dan ei gyfarwyddiaeth, ac a ystyrir yn "weithwyr" gan Ddeddfwriaeth Iechyd a Dioglewch. Ni ddylid bychanu pwysigrwydd y dasg ac mae CFfI Cymru'n argymell

yn gryf fod aelodau a chynghorwyr CFfI, wrth dderbyn cyfrifoldeb o'r fath, yn cyfarwyddo â gofynion eu cyfrifoldebau fel cyflogwr trwy fynychu hyfforddiant Iechyd a Diogelwch.

Mae hyfforddiant Iechyd a Diogelwch ar gael gan CFfI Cymru, eich Cyngor Sir, a mudiadau hyfforddi lleol, megis y Siambr Fasnach, Coleg Addysg Bellach, a darparwyr hyfforddiant annibynnol.

Dylid, os yn bosibl, ddyfarnu Tystysgrif Presenoldeb neu Gyrhaeddiad am fynychu digwyddiad o'r fath. Dylid caniatau i staff cyflogedig fynychu hyfforddiant o'r fath yn ystod eu horiau gwaith, ni ddylid disgwyl iddynt fynychu yn eu amser hamdden, onid ydynt yn dymuno gwneud hynny.

7. APWYNTIO SWYDDO IECHYD A DIOGLEWCH CFfI

Fel a grybwyllwyd uchod, argymhellir yn gryf i bob Ffederasiwn Sirol CFfI apwyntio person i arwain o safbwynt cymryd cyfrifoldeb am weithredu'r Polisi Iechyd a Dioglewch ymhob digwyddiad CFfI yn y Sir. Dylai'r rôl ymwneud â hyfforddiant a chefnogaeth gyson ar gyfer Clybiau sydd o fewn y Ffederasiwn Sirol.

Gellir dirpwyo'r cyfrifoldebau hyn i aelod staff cyflogedig, neu fe ellir eu dirprwyo i un o gefnogwyr profiadol y CFfI sydd â phrofiad ym maes Iechyd a Dioglewch.

Dylai'r sawl sy'n ymgymryd â'r dyletswyddau dderbyn cefnogaeth y Pwyllgor Gwaith CFfI. Dylai'r CFfI annog presenoldeb mewn digwyddiadau hyfforddi er mwyn diweddaru gwybodaeth am Ddeddfwriaeth Iechyd a Diogelwch, gan ei fod yn effeithio gweithgareddau CFfI, a darparu cefnogaeth ariannol i gwrdd â chostau'r hyfforddiant.

Ceir amlinelliad o ddisgrifiad swydd ar gyfer y Swyddog Iechyd a Dioglewch yn Atodiad 2.

8. RHESTR O DERMAU A DDEFNYDDIWYD

Cymwys – bod â'r lefel addas o sgliau, profiad a dealltwriaerth i ymgymryd â dyletswydd penodol yn unol â safon dderbyniol/orfodol.

Perygl – rhywbeth sydd â'r potensial i achosi niwed

Asesiad Risg – y broses o gyfrifo'r niwed potensial a all perygl ei achosi

Dull Diogel o Weithio – mae'n disgrifio'r broses o sefydlu amodau gwaith diogel ar gyfer gweithwyr cyflogedig, neu amgylchedd ddiogel i aelodau CFfI gymryd rhan mewn gweithgaredd CFfI

Difrifoldeb – y niwed/effaith potensial a allai ddigwydd

9. DARLLEN PELLACH/DEUNYDD CYFEIRIO

Successful Health and Safety Management HSG65. Cyhoeddwyd gan yr Awdurdod Gwewithredol Iechyd a Diogelwch.

Mudiad Ffermwyr Ifanc Cymru
Canolfan CFfI Cymru, Llanelwedd, Llanfair-ym-Muallt, Powys. LD2 3NJ
Ffôn: (00 44) 01982 553 502 Ffacs: (00 44) 01982 552 979 E-bost: gwybodaeth@yfc-wales.org.uk

POLISI IECHYD A DIOGELWCH

Mae Mudiad Ffermwyr Ifanc Cymru (y cyfeirir ato yma fel MFfIC) yn gyfrifol am iechyd a diogewlch ei weithwyr cyflogedig, aelodau CFfI ac unrhyw rai a effeithir gan unrhyw weithgaredd MFfIC.

Mae ein cyfrifoldebau yn ymestyn i gynnwys iechyd a diogelwch a lles o fewn MffIC yn ei gyfanrwydd trwy ein ymdrechion ein hunain a thrwy gydweithrediad a chydymffurfiad ein darparwyr/cyflenwyr.

Yr ydym yn ceisio ac yn croesawu argymhellion ar gyfer gwelliannau parhaus o du ein gweithwyr ein hunain ac eraill.

Ystyriwn Iechyd a Dioglewch yn ei ystyr ehangaf. O'n safbwynt ni, mae'n golygu amddiffyn rhag risg, marwolaeth, anaf ac afiechyd yn deillio o'n gweithgareddau.

Yr ydym yn derbyn fod ein cyfrifoldeb yn ymestyn i unrhyw un sy'n gysylltedig mewn unrhyw fodd â'n gweithgareddau; ei gweithlu; y rhai a gontractir i weithio yn ein hadeiladau ac mewn digwyddiadau a drefnir gan MFfIC; y cyhoedd yn gyffredinol o fewn ein eiddo neu wrth fynychu digwyddiad a drefnir gan MFfIC; a'n cymdogion.

Mae ein hymroddiad i fod yn fudiad diogel yn cynnwys:-

- *gwella Iechyd a Dioglewch trwy sefydlu amcanion a thargedau sy'n cyd-fynd â safonnau o ragoriaeth diffiniedig ar gyfer pob agwedd o ddarpariaeth gweithgareddau MFfIC*
- *bydd adnoddau addas yn cael eu darparu er mwyn sicrhau y gellir rheoli Iechyd a Dioglewch o fewn y mudiad*
- *annogir agwedd gadarnhaol o fewn y mudiad a bydd yr anogaeth hwn yn derbyn cefnogaeth yr uwch-reolwyr o fewn MFfIC*
- *sustemau monitro ac ymchwilio cadarn i'n galluogi i adnabod a gwerthuso'n drylwyr y dulliau o reoli risg*
- *darparu hyfforddiant, monitro ac adolygu addas yn ymwneud â gweithrediad y Polisi Iechyd a Dioglewch*
- *anoddefgarwch o fethiannau i greu dulliau diogel o weithio neu i gwrdd â deddfwriaeth, safonnau ffurfiol gweithdrefnau ac ymroddiadau.*

Mae Iechyd a Diogelwch yn hanfodol i bob contract a chytundeb masnachu rhwng yr holl gyrff y mae eu gweithgareddau yn dylanwadu ar fusnes a gweithgareddau MFfIC. Mae tystiolaeth o ymarfer rheoli Iechyd a Dioglewch dderbyniol yn amod mynediad i weithgareddau a digwyddiadau a bydd yn parhau i fod felly.

Mae ein hymroddiad i iechyd a diogelwch yn ddeinamig a byddwn yn adolygu'r polisi er mwyn rhoi ystyriaeth i unrhyw a phob gwelliant i iechyd, dioglewch a lles. Adolygir ein polisi yn flynyddol.

Yr wyf i, fel Prif Weithredwr, yn ymroi CFfI Cymru i gadw at yr egwyddorion a nodir yn y Datganiad Polisi hwn er sicrhau ein bod yn gweithredu ein busnes yn effeithiol ac effeithlon a byddwn yn darparu adnoddau addas ar gyfer y dibenion hyn. Mae gweithrediad y Polisi Iechyd a Dioglewch hwn wedi'i ddiprwyo ag awdurdod llawn i'r Bwrdd Rheoli, i weithredu fel sy'n addas ac mewn modd a fyddai'n gwarchod buddiannau Cyngor MffIC. Bydd y Bwrdd Rheoli felly yn gweithredu fel Pwyllgor Iechyd a Dioglewch MFfIC.

LLofnod:

.....

Enw: Lowri A Jones

.....

Safle: Prif Weithredwr

Dyddiad: .....

Atodiad 2

Enghraifft o Ddisgrifiad Swydd Swyddog Iechyd a Diogelwch a Apwyntir gan y CFfI

Pwrpas Y Rôl:

Sicrhau fod y CFfI yn Ffederasiwn Sirol .....yn cwrdd â'n hymroddiad i ddarparu amgylchedd ddiogel ar gyfer aelodau CFfI i fwynhau gweithgareddau CFfI, ac i sicrhau ein bod yn cwrdd â gofynion deddfwriaeth Iechyd a Dioglewch yn gyson, fel mae'n effeithio ar y CFfI.

Tasg Allweddol:

1) I ddarparu, yn uniongyrchol neu drwy drefniant allanol, hyfforddiant ar gyfer yr holl Arweinyddion Clwb yn y Ffederasiwn Sirol yn ymwneud â materion Iechyd a Dioglewch sy'n gysylltedig â gweithgareddau pobl ifanc yn y CFfI.

2) I ddarparu cefnogaeth gyson i'r holl arweinyddion clwb i'w cynorthwyo i ddarparu amgylchedd ddiogel ar gyfer holl weithgareddau'r Clwb.

3) I sicrhau yr adnabyddir "person cyfrifol" ym mhob digwyddiad CFfI a fydd â chyfrifoldeb am faterion Iechyd a Dioglewch sy'n gysylltedig â'r digwyddiadau hynny.

4) I sicrhau fod y person cyfrifol a adnabyddir yn cwblhau Asesiad Risg ar gyfer y digwyddiad, a bod yr Asesiad Risg yn addas a digonol ar gyfer y digwyddiad dan sylw.

5) I weithio â Phwyllgor Gwaith y Ffederasiwn Sirol CFfI i sicrhau fod yr unigolion a apwyntir i drefnu digwyddiadau CFfI yn berchen ar y sgiliau priodol ac yn gymwys.

6) I gynghori Pwyllgor Gwaith y Ffederasiwn Sirol CFfI ar bob mater Iechyd a Diogelwch perthnasol ac i ddarparu hyfforddiant a chefnogaeth a chyngor cyson fel sydd yn addas.

7) I gadw cyswllt ag asiantaethau eraill sy'n ymwneud â Iechyd a Diogelwch digwyddiadau CFfI, e.e. Adran Iechyd yr Amgylchedd, y Frigâd Dân, y Cyngor Sir, y Gwasanaeth Ieuenctid, ayyb.

Atodiad 3

RALI SIROL CFfI
ASESIAD RISG ENGHREIFFTIOL

ENW'R FFEDERASIWN SIROL .....

DYDDIAD Y RALI SIROL .....

LLEOLIAD

.....

TREFNYDD Y RALI .....
(*person cyfrifol*)

SAFLE O FEWN CFfI .....

Wrth gynllunio ar gyfer eich Rali Sirol, mae angen i chi edrych ar bob agwedd o'r Rali yn unigol, gan adnabod y peryglon potensial cysylltedig, gan weithredu trwy ddilyn y drefn a adnabyddir i ostwng y risg potensial i aelodau CFfI a'r cyhoedd, ac i gofnodi unrhyw weithredu gan ddefnyddio'r enghraifft a nodir isod. Yn y cyd-destun hwn, adnabyddir perygl fel y risg o..... yn digwydd oherwydd .....

Mae'r enghraifft wedi'i gynllunio i'ch cynorthwyo i weithio'n sustemataidd trwy'r holl gamau sy'n rhan o baratoadau eich Rali Sirol. Fe'i hanfonnir i chwi ar ffurf electronig oherwydd fod pob Rali yn amrywio a gallwch addasu yr enghraifft i gwrdd â'ch gofynion penodol. Bydd yn eich galluogi i gynnal Asesiad Risg ar bob agwedd o'r Rali – Asesu Risg yw adnabod y pethau a all fynd o'i le a chreu anaf/ niwed, ac y gellir gweithredu'n benodol i atal pethau rhag mynd o'u lle.

Mae'r broses Asesu Risg yn eglur. Ar gyfer pob rhan o'ch digwyddiad, mae angen asesu'r peryglon potensial a rhoi sgôr risg iddynt. Mae hyn yn gweithio fel a ganlyn:

Risg = tebygolrwydd (y ddamwain)* difrifoldeb (y ddamwain)
Mae rhoi sgôr UCHEL, CANOLIG, ISEL , neu 1,2, 3 yn golygu fod angen rhoi sylw i unrhyw weithgaredd sydd â sgôr o 4 ac mae 6 neu'n uwch yn golygu gweithredu'n ataliol.

Tebygolrwydd y Ddamwain				
UCHEL 3	3	6	9
CANOLIG 2	2	4	6
ISEL 1	1	2	3
	ISEL 1	CANOLIG 2	UCHEL 3

Difrifoldeb y Ddamwain

Yn dibynnu ar y sgor risg, bydd angen i chwi ystyried:

Cael gwared o'r risg yn gyfangwbl
Osgoi y perygl neu trefnu rhywbeth yn ei le
Cyflwyno trwy sefydlu dul;liau diogel o weithio e.e. cadw pobl oddi wrth y perygl trwy ddefnyddio rhwystrau

SEFYLLFA'R RISG/PERYGL	SGÔR RISG	SYLWADAU
SAFLE		
Mynediad Arwyddion gweladwy addas ar y safle		
Cynllunio symudiadau trafniadiaeth		
Trefniadau parcio addas		
Goleuo addas		
Mynedfeydd/allanfeydd addas mewn argyfwng Trefniadau ar gyfer amodau tywydd gwlyb Gwahanu cerddwyr a cherbydau		
Adeiladau – cyfyngu mynediad/Cloi adeiladau na ddefnyddir		
Adnabod arwynebau llithrig ac anwastad		
Trydan – trydanwr cymwys i osod y gyflenwad drydan (rheoliadau trydau)		

SEFYLLFA'R RISG/PERYGL	SGÔR RISG	SYLWADAU
Gwifrau uwchben wedi'u hadnabod ag arwyddion		
Adnabod peryglon fferm, e.e. tomen slyri, peiriannau		
Sicrhau gwasanaeth cymhorthydd cyntaf cymwys		
Lluniaeth – cwrdd â gofynion glendid bwyd		
Pwynt rheoli'r safle Llyfr Damweiniau Plant ar goll/dim plant ar y safle yn ystod y cyfnod cyn neu ar ôl y digwyddiad (gweler y polisi yswiriant) Sustemau uchel-seinydd Trefniadau Galw'r Gwasanaeth Brys Trefniadau staffio'r Pwynt Rheoli		
Diogelwch–cynllunio ar gyfer cynnydd ym maint y dorf a chytuno ar gynlluniau argyfwng, fandaliaeth ayyb		
Trefniadau gwagio'r safle mewn argyfwng, ffrwydron, ffrwydriad nwy, llifogydd ayyb		
CYSTADLAETHAU/GWEITHGAREDDAU		
Cystadleuaeth 1 ee Her ATV		
A oes yswiriant ar gyfer y gystadleuaeth? A drafodwyd hyn gyda'r yswiriwr?		
Oedran y cystadleuwyr Gwirio cardiau aelodaeth CFfI o safbwynt yswiriant		
Medrusrwydd y cystadleuwyr Pwy sy'n penderfynnu?		
Briffio'r Stiwardiaid Cadarnhau dyletswyddau a meysydd cyfrifoldeb		
Dillad amddiffynnol– i'w darparu os yn angenrheidiol		
Rhwystrau Diogelwch–Addas, mynediad i'r anabl, mynedfa		
Apwyntio a briffio cymorthyddion cyntaf (cyswllt o safbwynt ymateb mewn argyfwng)		
Gosod y cwrs Corneli tynn Posibilrwydd o'r cerbyd yn troi		
Arwyneb y cwrs Perygl o lithriadau		

SEFYLLFA'R RISG/PERYGL	SGÔR RISG	SYLWADAU
Gofalon rhag Tân Tanwydd (rheoliadau COSHH)		
Cystadleuaeth 2 fel yr uchod, yn dibynnu ar y gystadleuaeth		
Cystadlaethau Chwaraeon Ar ddŵr – siacedi bywyd ac offer achub bywyd (staff cymwys)		
Cystadlaethau Da Byw Tywyswyr Profiadol? Corlannau/cylch arddangos anifeiliaid diogel Llwybrau ffoi ar gyfer anifeiliaid sydd wedi dianc Trefniadau Llwytho/Dadlwytho		
GWASANAETHAU'R SAFLE		
Adnabod staff rheoli bar cymwys. Adnabod asesiad risg lleol, o ran gwasanaeth bar. Trwydded Bar Glendid		
Adanbod personnel arlwyo cymwys. Cwrdd â rheoliadau glendid bwyd. Adnoddau glendid Cyflenwadau Nwy Cyflenwad trydan/cwrdd â rheoliadau trydan		
Gwaredu gwastraff Trefniadau casglu sbwriel Safle'r biniau sbwriel – ydynt wedi'u gosod yn ddiogel?		
Cyflenwadau cymwys a sefydledig, toiledau a goleuo addas (anabl ayyb)		
Cyswllt â Gwasanaethau Statudol Heddlu parthed rheoli trafnidiaeth Iechyd yr Amgylchedd parthed bwyd a sŵn Gwasanaeth Tân – gwirio llwybrau mynediad i brif ardaloedd risg (ymateb mewn argyfwng) Ambiwlans–gwirio llwybrau mynediad y prif ardaloedd risg		
Ffin gweithgarwch CFfI Cadarnhau y mannau ble all pobl fynd		

Unrhyw ardaloedd gwaharddedig? Sut maent yn cael eu hadnabod?		
SEFYLLFA'R RISG/PERYGL	**SGÔR RISG**	**SYLWADAU**
Stondinau Masnachol – darparwyr sy'n cyflenwi strwythurau cymhleth yn cynnal asesiad risg a datganiad trefn a strwythurau trwyddedig ar gyfer cynllun a llwytho. A ydych wedi holi os oes ganddynt yswiriant priodol? Byrddau arddangos / byrddau / arddangosfeydd – a ydynt yn ddiogel mewn tywydd gwlyb/gwyntog?		
Dawns gyda'r hwyr - Adnoddau Llwyfan – strwythr gymhleth – tystysgrif gymeradwyaeth. Pebyll/mynedfeydd argyfwng addas , goleuni argyfwng, awyriad digonol Sefydlu datganiad trefn ar gyfer codi nwyddau ac adnabod gyrrwyr wagenni fforch godi cymwys Goleuo Cyflewnadau trydan (cwrdd â rheoliadau trydan) Mynedfeydd argyfwng		
Trwydded adloniant Pwy sy'n darparu'r adloniant? A oes gan eu offer drwydded PAT? A ydych yn ymwybodol o'u polisi yswiriant?		

Darllen Pellach:-

The Guide to Managing Health and Safety for Exhibitions and Events 2000
The Health and Safety at Work Act 1974
Provision and Use of Work Equipment regulations 1998
Fire Workplace Regulations 1997
The Control of Substances Hazardous to Health Regulation 1999
The Health and Safety (Signs and Signal) regulation 1996
NOEA's Code of Practice for Outdoor Events 1993
Temporary Demountable Structures Guidance on Design Procurement & Use 1999
Environmental Protection Act 1990/Environment Act 1995
Electricity at Work Act 1989/ EVA Regulations for Stand Electrical Installations 199

Cwblhawyd Yr Asesiad Risg Gan .....Dyddiad .....

DAWNS CFfI
ASESIAD RISG ENGHREIFFTIOL

Cynhelir dawnsfeydd yn rheolaidd o fewn calendr y CFfI ac mae'r enghraifft isod wedi'i gynllunio i'ch cynorthwyo i sicrhau fod y lleoliad, a'r ddawns ei hun, yn darparu amgylchedd ddiogel ble y gall aelodau CFfI fwynhau.

Mae'r enghraifft yn ganllaw i'ch cynorthwyo i gynnal asesiad risg llwyddiannus ar gyfer y ddawns CFfI. Mae'n darparu arweiniad elfennol ar gyfer rheoli risg ac adnabod peryglon potensial yn y CYFNODAU YN ARWAIN AT Y DIGWYDDIAD, YN YSTOD Y DIGWYDDIAD, AC WEDI'R DIGWYDDIAD. Gellir defnyddio amryw rannau o'r enghraifft yn sustemataidd ar gyfer dawnsfeydd a drefnir gan aelodau CFfI a gynhelir mewn:-
◆ Pabell Fawr (Marquee) ◆ Ysgubor ◆ Neuadd ◆ Plasdy ◆ Adeiladau Eraill

Wedi adnabod lleoliad eich dawns, y peth cyntaf sydd angen i chwi ei wneud, fel y Clwb neu Ffederasiwn Sirol CFfI sy'n trefnu'r digwyddiad, yw adnabod y " person cyfrifol". Cyfrifoldeb y person hwn fydd sicrhau fod amgylchedd ddiogel yn cael ei ddarparu ar gyfer aelodau CFfI yn y digwyddiad – a bod yr amodau lleol wedi'u cwrdd â hwy h.y. cysylltu â'r adran Iechyd yr Amgylchedd neu'r Gwasanaeth Tân, er enghraifft. Dylai'r "Person Cyfrifol" sicrhau bod yr asesiad risg yn cael ei gwblhau ar gyfer y digwyddiad.

PWYNT GWEITHREDU 1 – ADNABOD Y "PERSON CYFRIFOL" I BWRPAS IECHYD A DIOGELWCH Y DIGWYDDIAD.
(Gall trefnydd y ddawns fod yn "berson cyfrifol" neu unigolyn arall.)

Mae'n gyfrifoldeb ar y cŷd rhwng Perchennog y Lleoliad a'r Trefnydd (CFfI) i sicrhau fod y lleoliad yn addas. Efallai bydd angen cysylltu â'r Frigâd Dân a'r Adran Amgylcheddol yn dibynnu ar faint y ddawns a'r lleoliad. Mae'r Perchennog yn uniongyrchol gyfrifol am gynnal a chadw'r adeilad a'i gynnwys ac felly'n gyfrifol am ddarparu amgylchedd ddiogel ar gyfer eu staff, contractwyr ac ymwelwyr â'r lleoliad ac i gwsmeriaid, cyn belled a bo'n ymarferol o fewn rheswm.

Dylai'r Trefnydd (CFfI) sicrhau fod yr holl feysydd cyfrifoldeb, ar y cŷd neu fel arall, wedi'u cofnodi'n fanwl ac y cytunir â hwy o fewn y Cytundeb Tenantiaeth (a oes angen symleiddio hyn neu ei egluro mewn iaith CFfI?) gyda Perchennog y Lleoliad. Mae'r Trefnydd / Person Cyfrifol mewn cydweithrediad â Pherchennog y Lleoliad yn gyfrifol am sicrhau amgylchedd ddiogel ar gyfer y ddawns yn cynnwys mynedfa ac allanfa ddiogel ar gyfer y bobl sy'n mynd i mewn ac allan o'r ddawns.

Os yw'r Trefnydd yn llogi neu'n rhoi gorchmynion yn uniongyrchol i ddarparwyr allanol, yna dylai'r Trefnydd sicrhau fod y darparwyr swyddogol a logir ganddynt yn gymwys ac wedi ymgymryd ag Asesiad Risg addas ar gyfer lleoliad y ddawns.

<u>Pwynt Gweithredu 2</u> – Wrth baratoi ar gyfer y ddawns, mae angen i'r "person cyfrifol" ddilyn trefn y ffurflen asesiad risg isod. Yn dibynnu ar y lleoliad dan sylw, bydd rhai neu'r cyfan o'r penawdau yn berthnasol i'ch digwyddiad. Sicrhewch fod y person sy'n cwblhau'r ffurflen yn llofnodi a dyddio'r ddogfen ar ôl ei chwblhau.

COFIWCH – pwrpas yr ymarfer hwn yw sicrhau ein bod ni, fel mudiad gwirfoddol, yn cael ein gweld i fod yn darparu amgylchedd ddiogel sydd yn rhoi mwynhad i aelodau CFfI.

DYDDIAD Y DIGWYDDIAD .....

AMSEROEDD CYCHWYN A GORFFEN .....

CYFEIRIAD A DISGRIFIAD Y LLEOLIAD (ee, neuadd bentref, ysgubor, gwesty)
.....

.....
.....

MANYLION TREFNYDD Y DIGWYDDIAD
.....

.....
.....

MANYLION Y "PERSON SY'N GYFRIFOL" AM IECHYD A DIOGLEWCH
.....

.....
.....
CYMORTH PELLACH: Os ydych angen cymorth i ymgymryd ag asesiad risg ar gyfer y digwyddiad neu gwblhau'r ffurflen uchod, gall Adran Iechyd yr Amgylchedd yr Awdurdod Lleol, y Cyngor Sir neu Ddarparwyr Hyfforddiant lleol eich cynorthwyo.

CYFLWR RISG/PERYGL	SGÔR RISG	SYLWADAU
Camddefnyddio Alcohol Symiau Treuliadwy Cynnydd yn y dorf mewn ardaloedd a gyfyngir Anhrefn/Amgylchiadau Afreolus/Difrodi Eiddo		
Eiliau a Llwybrau Clir a di-rwystr Lled digonol ar gyfer symudiadau arferol Eiliau wedi'u marcio		
Rheoli'r Dorf Mannau o dagfeydd sylweddol Amgylchiadau o Dagfeydd Allanfeydd yn ddigon llydan		
Sustemau Cyflewnad Trydan Foltedd uchel a phaneli rheoli yn agos a diogel Cyflwr da insiwleiddio'r gwifrau a'r gosodiadau trydanol Cyflenwad trydan arwahan ar gyfer adnoddau DJ/Band/Bar Goleuo, llwybrau ayyb		
Ergonomeg Cyfnyngu pwysau a maint offer sy'n cael ei gario/godi gan bobl		
Offer DJ/Band, Codi'r Babell Fawr		
Cyfarwyddiadau Argyfwng Cynllun Argyfwng (Safle'r Ddawns) Cyfarwyddiadau Gweithredol *Cyfathrebu (cefnogaeth)*		
Allanfeydd Allanfeydd digonol Allanfeydd/Arwyddion Allanfeydd â golau addas (perthnasol i bebyll) Llwybrau tuag at fynedfeydd heb eu blocio Yn glir o eira/rhew Yn agor ruag at arwyneb gwastad *Allanfeydd heb eu cloi*		
Amddifyniad Tân Diffoddwyr symudol a digonol (perthnasol i bebyll) *Arwyddion clir ar yr offer tân*		
Cymorth Cyntaf/Gorsaf/Offer Enwau/Cymhorthyddion Cymwys Cyfarwyddiadau ar gyfer adrodd am ddamweiniau *Cyfathrebu/Trefnydd, Cyd-gysylltydd Diogelwch*		

CYFLWR RISG/PERYGL	SGÔR RISG	SYLWADAU
Lloriau (Cerdded/Arwynebau Gweithio) Yn rhydd o'r posibilrwydd o faglu, llithro, neu ddisgyn Yn rhydd o unrhywbeth sy'n ymwthio allan Agoriadau wedi'u gorchuddio neu eu rhwystro Cyfyngiad pwysau ar loriau uchaf/balconi		
Bwyd Iechyd a glendid ar gyfer paratoi neu waredu bwyd		
Goleuo Mannau cerdded/adloniant â golau addas yn ystod cyfnod y digwyddiad Goleuo addas ar gyfer y gwaith dan sylw (Ardaloedd bar, llwyfan ayyb)		
Offer Symudol Defnyddwyr Cymwys Peryglon corfforol		
Sŵn Iechyd yr Amglychedd Trwydded/Hysbysu h.y. Digwyddiad mewn Pabell Fawr		
Platfformau/Llwyfan/Rigging Cymeradwyir gan ddarparwr cymwys (peiriannwr strwythurol) Mynediad ac allanfa ddiogel Darparwyr addas i gyflewni'r babell fawr Arwyneb llawr sy'n atal llithriadau		
Arwyddion Rhybudd o beryglon Arwyddion cyfeirio a gwybodaeth ar gyfer perygl, peryglon potensial		
Glanwaith/Toiledau Addas a digonol Dynion a merched ac anabl Darparwr cymwys		
Llwytho a Storio Llwybrau a llwybrau mynediad yn glir a di-rwystr Pob llwyth yn sefydlog a diogel (sefyllfa fferm)		
Grisiau Arwyneb sy'n atal llithriadau Canllawiau diogel, ar o leiaf un ochr Yn glir a di-rwystr Grisiau llydan/canllaw Ganolog		

CYFLWR RISG/PERYGL	SGÔR RISG	SYLWADAU
Awyru a Gwagio Darparu adnoddau addas (Pabell Fawr -tywydd poeth) Agoriadau awyru yn glir		
Sustemau Rhybuddio Sustem Larwm Tân/Argyfwng Sustemau rhybudd peryglon digonol Cerbydau/offer addas		
Gwastraff a Gwaredu Gwaredu gwastraff/bwyd/pecynnau plastig ayyb yn ddiogel Gwydrau Diodydd		

CWBLHAWYD Y FFURFLEN DAWNS GAN .....

SAFLE O FEWN CFfI .....

LLOFNOD .....

DYDDIAD .....

WEDI'R DIGWYDDIAD

Mae'n ddefnyddiol i nodi unrhyw gamau a gymerwyd nas cynlluniwyd yn wreiddiol i sicrhau llwyddiant y digwyddiad. Bydd eich profiad o gymorth i drefnwyr y digwyddiad yn y dyfodol.

SYLWADAU WEDI'R DIGWYDDIAD -

PANTOMEIM
ASESIAD RISG ENGHREIFFTIOL

Mae'r enghraifft isod wedi'i gynllunio i'ch cynorthwyo i adnabod risgiau sy'n ymwneud â threfnu a pherfformio cynhyrchiad Pantomeim CFfI.

I wneud y defnydd gorau o'r ffurflen, dylech edrych ar holl agweddau cynhyrchiad pantomeim yn sustemataidd ac ystyried y peryglon potensial yr ystyrir eu bod yn gysylltedig â'r perfformiad. Dylid cofnodi sylwadau sy'n ymwneud â'r holl beryglon, yn ogystal â'r camau a gymerwyd i leihau'r risg a adnabyddwyd.

Argymhellir yn gryf fod un person yn cymryd cyfrifoldeb am agweddau iechyd a diogelwch y cynhyrchiad.

ENW'R PERSON SY'N GYFRIFOL AM BARATOI ASESIAD RISG Y CYNHYRCHIAD PANTOMEIM

.....

RÔL/SAFLE O FEWN CFfI

.....

ENW'R CFfI SY'N PERFFORMIO'R PANTOMEIM

.....

DYDDIAD AC AMSER Y PERFFORMIAD

.....

CYFEIRIAD Y LLEOLIAD

.....

EITEM PANTOMEIM	CYFLWR Y RISG/PERYGL	SYLWADAU/COFNOD O WEITHREDU
CEFNDIR LLWYFAN	Cefndir wedi'i adeiladu, ei osod a'i dynnu i lawr yn ddiogel ac yn unol â chyfarwyddiadau'r Dylunydd	
	Risgiau i bob parti wedi'u rheoli'n ddigonol ymhob agwedd o ddefnyddio'r cefndir (gosod, defnydd yn ystod y perfformiad, tynnu lawr a chludo i'r theatr ac yn ôl)	
Cynllun y cefndir	Strwythurau peryglus, oherwydd cynllunio gwael (gwyriwch y 'load bearings' a phwyntiau angori). Dylid defnyddio deunyddiau ac offer diogel ac addas bob amser.	
Deunyddiau a ddefnyddir	Defnyddiau anaddas neu wael (ochrau miniog neu heb eu llyfnu, hoelion	

ar gyfer y cefndir	heb eu taro i mewn yn ddigonol aayb). Dylai'r deunyddiau fod yn addas ar gyfer y pwrpas y'i defnyddir.	
	Safonnau gweithgynhyrchu ac adeiladu gwael.	
Perygl o Dân	Risg tân wedi'i gynyddu os y defnyddir deunyddiau anaddas	
Presenoldeb cemegau	Hylifau Peryglus – asesiadau COSHH	
Pwysau/siâp yr eitemau	Eitemau cefndir trwm a mawr yn anodd i'w cario a'u trin a'u trafod	
EITEM PANTOMEIM	**CYFLWR Y RISG/PERYGL**	**SYLWADAU/COFNOD O WEITHREDU**
Llawr y theatr ac unrhyw orchuddion llawr ychwanegol	Llithro a baglu ar loriau anwastad neu anaddas	
Perfformwyr yn dringo ar y cefndir llwyfan	Disgyn o uchder oherwydd amddiffynfeydd annigonnol neu anaddas ar yr ymylon	
Cefndir llwyfan ac eitemau'r set	Pethau yn disgyn, e.e lampiau neu ddarnau o'r cefndir sydd heb eu gosod neu eu rigio yn gywir	
Offer Trydanol	Sioc drydan a llosgiadau oddi wrth offer trydanol peryglus	
Dyfeisiadau symudol mecanyddol	Cael eich dal mewn offer mecanyddol sydd heb orchudd addas	
Strwythurau llwyfan sydd uwch ben	Dylai rigwyr cymwys archwilio gwifrau a thrawstiau cynnal yn rheolaidd	
CEFNDIR CROG		
Diogelwch darnau cefndir sy'n hongian	Pob eitem llwyfan neu set sy'n hongian uwch ben y perfformwyr i'w gosod yn ddiogel	
	Dylai timau cynllunio ac adeiladu sicrhau darpariaeth pwyntiau hongian addas a dylid eu hadnabod yn glir a phrofi eu gallu i ddal pwysau.	
	Darnau metal sy'n hongian a phwyntiau ayyb ar gyfer adeiladwaith pren i'w bolltio trwyddynt. Dylid weldio neu folltio adeiladwaith metel.	
GWYDR		
Osgoi defnyddio gwydr	Dylid osgoi defnyddio gwydr ar lwyfan. Dylid defnyddio gwydr rwber, gwydr siwgwr neu blastig megis carbex neu perspex.	
GOSODIADAU TRYDANNOL		
Cyflewnad Trdyan	Trydanwr cymwys i ymgymryd â'r holl waith trydan. Safonnau yn unol â BS7671 a BS7909	
	Cynllun y propiau a'r setiau sy'n defnyddio gosodiadau a gwifrau trydanol i'w sefyll ar arwyneb gwsatad.	
DŴR		
Storio Dŵr	Tanciau dŵr wedi'u cynllunio'n addas i sicrhau eu bod yn addas ar gyfer y defnydd dan sylw a'u bod wedi'u profi i sicrhau nad ydynt yn gollwng. Fel arfer dylid cronfa wrth gefn ar gyfer y dŵr.	

Anhwylderau sy'n cael eu cario mewn dŵr	Sicrhau fod y cyflewnad dŵr yn lân ac yn rhydd o unrhyw amhariad gan facteria. Cynghorir na ddylid caniatau i unrhyw un yfed unrhyw hylif os nad ydynt yn ymwybodol o'i ffynhonnell.	
EITEM PANTOMEIM	**CYFLWR Y RISG/PERYGL**	**SYLWADAU/COFNOD O WEITHREDU**
PEIRIANNAU NEU OFFER	Dylai offer neu beirianwaith, sydd naill ai'n rhan o'r set neu brop neu a ddefnyddir i'w adeiladu, gwrdd â gofynion Darpariaeth a Defnydd Offer Gwaith 1998. Mae prif ofynion y ddeddf fel â ganlyn: - Fod yr offer/peiriant yn addas ar gyfer y defnydd dan sylw - Rhoi gorchud addas dros unrhyw rannau peryglus neu symudol - Offer rheoli yn rhwydd i'w defnyddio a chyrraedd atynt - Gosod atalwyr argyfwng a darparu dull o atal gyrriant os oes angen - Darparu gwybodaeth addas o safbwynt defnydd diogel	
SUSTEMAU PWYSEDD		
Pwysedd hydrolig neu niwmatig	Dylai propau neu setiau sy'n defnyddio offer hydrolig neu niwmatig fod wedi'u hadeiladu'n unol â safonnau cyfredol, yn enwedig os y gallai diffygion arwain at anaf.	
	Cynlluniau i'w harchwilio am ddiffygion gan beiriannydd cymwys, i sicrhau dioglewch y rhannau allweddol. Wedi eu hadeiladu, dylid archwilio gosodiadau o ran dioglewch yr elfennau pwysicaf, megis switsis, gwerthoedd, rheolwyr newidiol (ee rheolydd pwysedd ac amddiffyniad gorlwytho, falfiau gollwng pwysedd ayyb) Mae unrhyw sustem sydd â phwysedd gweithredol o 0.5 bar neu'n uwch yn ddarostyngedig i Reoliadau Dioglewch Sustemau Pwysedd 2000.	
DISGYN O UCHDER		
Atal rhag disgyn	Mae 3 dull elfennol o atal pobl rhag disgyn o uchder (ystyrir fel arfer yn uwch na 2m): - amddiffynfeydd ar ymylon (parapet, canllawiau) - ataliad (gwregysau dioglewch wedi'u angori i bwyntiau addas) - trwy gadw o fewn safle diogel, oddi wrth ymylon di-amddiffyn. Bydd diogelch o ran safle, fel arfer pellter o 3 medr, yn dibynnu ar nifer o ffactorau yn cynnwys y math o weithgaredd a gynhelir, maint y gofod a'r nifer o bobl a gogwydd y llwyfan. Os oes posibilrwydd o ddisgyn o uchder llai na 2m, mae'n bosibl y bydd angen y mesurau a ddisgrifir uchod os yw'n cael ei ystyried yn beryglus	
TÂN		
Mae'n rhaid cynnal asesiad risg tân ar gyfer yr adeilad a darparu	Bydd angen cysylltu hyn â rheoliadau tân y theatr a ddefnyddir ar gyfer y cynhyrchiad	

llwybrau addas i ddianc o'r llwyfan a'r set.		
EITEM PANTOMEIM	**CYFLWR Y RISG/PERYGL**	**SYLWADAU/COFNOD O WEITHREDU**
Pob darn cefndir, yn cynnwys propiau a gwisgoedd a ddefnyddir yn y theatr, i fod o ddeunydd sy'n gwrthsefyll tân a fflamau yn naturiol neu wedi'u trin i sicrhau eu bod yn gwrthsefyll tân a fflamau ac yn cwrdd â'r Safonau Prydeinig ac Ewropeaidd perthnasol.	Gwririwch eu bod yn cwrdd â'r safonau perthnasol trwy edrych ar y labeli.	
Dodrefn – rhai cyfyngiadau yn ymwneud â dodrefn	Cael gwared o neu gyfyngu defnydd o ddeunyddiau sy'n cynhyrchu mwg gwenwynig pan yn llosgi, megis polystyrene (dylid trin polystyrene yn yr un modd ag hylifau tra fflamadwy)	
Storio propiau	Dylid atal rhag storio propiau a chefndir ar lwyfan os yw'r llwyfan yn cael ei ddefnyddio.	
MYNEDFEYDD TÂN		
Dihangfeydd tân	Dylid adnabod yn glir y llwybrau i ddianc rhag tân a'u cadw'n glir o bob rhwystr trwy'r amser. Ni ddylai propiau/setiau orchuddio arwyddion tân statudol a ddefnyddir ar lwyfan neu mewn theatrau. Os oes angen dylid gosod arwyddion dros dro os yw deunydd cefndir yn gorchuddio'r arwyddion allanfeydd tân arferol.	
Cyfathrebu'r risgiau adnabyddedig	Dylai'r tîm cynllunio ac adeiladu adnabod yn glir unrhyw ragofalon tân a'u dwyn i sylw'r rheolwr/cynhyrchydd/person cyfrifol.	

Dau bwynt terfynol i'w gwirio:

1) A ydych wedi sicrhau fod Asesiad Risg y digwyddiad yn cyd-fynd â'r un a baratowyd gan y lleoliad?
2) A ydych wedi sicrhau fod eich darpariaeth yswiriant yn addas ar gyfer yr holl weithgareddau sy'n ymwneud â'r pantomeim?

GWYBODAETH BELLACH

- Management of Health and Safety at Work Regulations 1999 Approved Code of Practice. ISBN 07176 24889
- Workplace Health, Safety and Welfare Regulations 1992 ISBN 07176 04136. Approved Code of Practice L24.
- Safe Use of Work Equipment, Provision and Use of Work Equipment Regulations 1998. Approved Code of Practice LZC.
- Guide to Fire Precautions in Existing Places of Entertainment and Like Premises. Stationery Office 1990. ISBN 011 340909.
- Working at Heights in Broadcasting and Entertainment Industries. Information Sheet ET1S 6. HSE.

BARNU STOC
FFURFLEN ASESIAD RISG ENGHREIFFTIOL

Mae'r enghraifft isod o asesiad risg wedi'i gynllunio ar gyfer gallu adnabod y risgiau sy'n ymwneud â threfnu digwyddiad barnu stoc. I wneud y defnydd gorau o'r ddogfen, dylech edrych ar yr holl agweddau o ddigwyddiad barnu stoc yn sustemataidd ac ystyried ac adnabod y peryglon potensial sy'n ymwneud â'r cynllunio. Dylech gofnodi eich sylwadau am yr holl beryglon, ynghyd ag unrhyw ddull o weithredu er mwyn lleihau y risg a adnabyddwyd. Argymhellir yn gryf fod un person yn cymryd cyfrifoldeb am ofynion iechyd a dioglewch y digwyddiad barnu stoc. Diffinir perygl fel unrhyw weithgaredd/gwrthrych a allai fpd yn niweidiol.

GWEITHGAREDD	**PERYGL**	**SGÔR RISG**	**COFNOD O WEITHREDU/ BWRIAD I WEITHREDU**
Gwahanu anifeiliaid oddi wrth y cystadleuwyr	Anafu cystadleuwyr oherydd sathru, cicio ayyb		
Gwahanu Anifeiliaid Oddi Wrth Aelodau'r Cyhoedd	Anaf i bobl oherwydd fod stoc wedi dianc ac yn rhedeg yn rhydd		
Llwytho a Dadlwytho Stoc	Yn dianc oddi wrth eu tywyswyr ac yn gwyro o'r llwybr sy'n mynd o'r cerbyd i'r gorlan/cylch arddangos		
Lles Anifeiliaid Yn Ystod Y Digwyddiad	Cyflwenwad annigonnol o fwyd a dŵr yn gallu amharu ar ymddygiad da byw		
Symudiadau Cerbydau Ar Y Safle	Cadw mynediad cerddwyr arwahan i fynediad cerbydau		
Mynediad cerddwyr i'r dafle	Cadw mynediad cerddwyr arwahan i fynediad cerbydau		
Gosod Sustem Uchel-seinydd	Disgyn o uchder Sioc drydan		
Trefniadau ar gyfer Carthion Anifeiliaid	Traws-heintio gyda bwyd		
Darpariaeth Cymorth Cyntaf	Adnabod y Person/Mudiad sy'n gyfrifol		
Gwerthu Bwyd	Glendid Bwyd. Traws-heintio â gwastraff anifeiliaid		
Gwagio'r safle mewn argyfwng	Pobl yn mynd i banic		

Mudiad Ffermwyr Ifanc Cymru
Canolfan CFfI Cymru, Llanelwedd, Llanfair-ym-Muallt, Powys. LD2 3NJ
Ffôn: (00 44) 01982 553 502 Ffacs: (00 44) 01982 552 979 E-bost: gwybodaeth@yfc-wales.org.uk

FfURFLEN ADRODDIAD DAMWAIN CFfI

Mae damweiniau'n digwydd a phobl yn cael eu hanafu'n achlysurol o fewn digwyddiadau CFfI. Mae'n bwysig fod y ddamwain yn cael ei chofnodi, mor agos â phosibl at amser y ddamwain, oherwydd fe all y bydd angen y manylion hynny yn y dyfodol pe byddai'r sawl a anafwyd yn cyflwyno achos yswiriant neu iawndal.

Dylid cwblhau'r adroddiad yn ysgrifenedig gan y sawl sy'n trefnu'r digwyddiad. Dyllid cynnwys datganiadau tystion hefyd, hefyd wedi'u cwblhau mewn mewn llawysgrifen, i gefnogi'r Adroddiad Damwain.

Dylid ysgrifennu'r adroddiad mewn dull gwbwl ffeithiol a dylid cynnwys manylion am amgylchedd y ddamwain, e.e. goleuo annigonnol, llawr llithrig, er mwyn cyflwyno darlun cynhwysfawr o'r digwyddiad.

Dyddiad Y Ddamwain.....

Lleoliad
.....
.....

Enw'r person(au) a anafwyd .....

Cyfeiriad .....

Manylion CFfI (Clwb, Rhif Aelodaeth)
.....

Manylion y ddawmain

Manylion ynglyn â sut yr ymatebwyd a phwy a ymatebodd

Cwblhawyd y ffurflen damwain/digwyddiad gan .....

Safle o fewn CFfI .....

Llofnod ..... Dyddiad .....

Perthynas i'r Person(au) a anafwyd.....

Dylid cwblhau'r ffurflen mewn llawysgrifen a'i dychwelyd i Swyddfa'r CFfI sy'n gyfrifol am westeio'r digwyddiad ble digwyddodd y ddamwain.

Pe digwyddai damwain mewn digwyddiad a drefnir gan Glwb Ffermwyr Ifanc, dylid cadw'r ffurflen mewn ffeil yn Swyddfa Sirol y Ffederasiwn y mae'r Clwb yn rhan ohonno. Dylid cadw'r ddogefn hon ac unrhyw ddatganiadau cefnogol gan dystion, yn y Llyfr Damweiniau.

Mudiad Ffermwyr Ifanc Cymru
Canolfan CFfI Cymru, Llanelwedd, Llanfair-ym-Muallt, Powys. LD2 3NJ
Ffôn: (00 44) 01982 553 502 Ffacs: (00 44) 01982 552 979 E-bost: gwybodaeth@yfc-wales.org.uk

Ffurflen Llyfr Damweiniau Awdurdod Gweithredol Iechyd a Dioglewch (Eureka publications)

Adroddiad Riddor